

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/21/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8819206208
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8819206208.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Zlaty Simkovej a JUDr. Karola Krochtu v spore veci žalobcov: 1/ B. V., nar. X.X.XXXX, bytom XXX XX N. XXX, 2/ I. V., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX N. XXX, 3/ V. V., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX N. XXX, žalobcovia v 2. a v 3. rade zastúpení žalobkyňou v 1. rade ako zákonným zástupcom, matkou právne všetci zastúpení JUDr. Peter Gdovin, IČO: 42 026 938, Kalinčiakova 675, 066 01 Humenné proti žalovaným: 1/ B. S., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom D. XXX/XX, XXX XX N., prechodne bytom D. XXX/XX, XXX XX A. C. D. - Č., 2/ MITALIC, s.r.o. so sídlom 094 35 Hlinné 247, IČO: 36 709 808 3/ Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s. so sídlom Dostojevského rad 4, 815 74 Bratislava, IČO: 00 151 700 o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného v 3. rade proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 11C/43/2019-122 zo dňa 07.09.2020 takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok v jeho napadnutej časti, t. j. vo výrokoch II., IV., VI. a VIII.

II. Žalobcom p r i z n á v a nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovaným v plnom rozsahu s tým, že o ich výške rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„I. Konanie v časti o zaplatenie náhrady škody v sume 663,88 eur s prísl. zastavuje.

II. Žalovaný v 1.rade, žalovaný v 2.rade a žalovaný v 3.rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni v 1.rade nemajetkovú ujmu v sume 22.500 eur a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

I. Žalobu žalobkyne v 1.rade v prevyšujúcej časti zamietá.

II. Žalovaný v 1.rade, žalovaný v 2.rade a žalovaný v 3.rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni v 2.rade nemajetkovú ujmu v sume 20.000 eur a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalobu žalobkyne v 2.rade v prevyšujúcej časti zamietá.

VI. Žalovaný v 1.rade, žalovaný v 2.rade a žalovaný v 3.rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi v 3.rade nemajetkovú ujmu v sume 20.0000 eur a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

VII. Žalobu žalobcu v 3.rade v prevyšujúcej časti zamietá.

VIII. Žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil podľa ust. § 11, § 13 ods. 1 a 2, § 15 ods. 1, § 427 ods. 1 a 2, § 823 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 381/2001 Z. z., čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 8, čl. 15 ods. 1 a 2, § 150 ods. 1 a 2, § 151 ods. 1 a 2, § 153 ods. 1 - 3, § 255 ods. 1 a 2, § 256 ods. 1 a 2, § 262 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

3. V odôvodnení konštatoval, že žalobcovia sa podanou žalobou domáhali zaplata náhrady škody v sume 663,88 eur s 5,05 % ročným úrokom z omeškania od podania žaloby do zaplata a nemajetkovej ujmy v sume 45.000 eur vo vzťahu k žalobkyni v 1.rade , v sume 40.000 eur vo vzťahu k žalobcovi v 2 a v 3.rade. Po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že pokiaľ ide o žalobkyňu v 1.rade, manželku nebohého U. V., žiadaná výška nemajetkovej ujmy v sume 45.000 eur nie je primeraná. V konaní bolo preukázané len to, že medzi uvedenými osobami manželstvo existovalo a že medzi manželmi bola zistená intenzita citových väzieb, ako aj že pozostalá manželka trpí určitými psychickými poruchami v dôsledku smrti manžela, ktoré sa zlepšujú len minimálne. Bližšie, konkrétne okolnosti manželského vzťahu medzi nebohým a žalobkyňou v 1.rade objasnené neboli, keďže žalobkyňa v 1. rade ako strana v konaní nevypovedala. Na druhej strane z lekárskeho správ vyplynulo, že manželka nebohého trpí psychickými poruchami a že sa lieči. Žalovaní opak toho, že tu existovali silné citové vzťahy tiež nepreukázali a ani to, že išlo o nefunkčné manželstvom rozvedené a podobne. Podľa súdu prvej inštancie však bolo zrejmé, aj keď žalobkyňa nič konkrétne ohľadom manželského života v konaní neuviedla, že medzi žalobkyňou v 1.rade a nebohým ako manželmi existovali určité citové väzby a že manželstvo bolo funkčné a harmonické a tieto väzby sa v dôsledku smrti pretrhli a žalobkyňa v 1.rade tým stratila možnosť tieto vzťahy ďalej udržiavať. Žalobkyňa v 1. rade stratila úmrtím manžela dôležitú oporu vo svojom živote a to vo všetkých oblastiach v ktorých manželstvo plní svoje funkcie. Stratila podporu aj pokiaľ ide o finančnú stránku a bola ochudobnená o možnosť ďalšieho rozvíjania vzťahu s manželom. Celá starostlivosť o rodinu ostala na nej. K strate manžela došlo v produktívnom veku. Žalobkyňa stratila životného partnera a ostala zaťažená výkonom všetkých povinností v rodine a financovaním rodiny. Prežívala úzkostne stavy spôsobená traumatickou šokujúcou udalosťou, ktorá v jej živote nastala náhle. Doposiaľ trpí psychickými problémami a depresiami, ktoré si vyžadujú liečbu, čo vyplýva z lekárskeho správ. U žalobkyne je rozvinutý úzkostne- depresívny syndróm, čo znižuje kvalitu jej života. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd prvej inštancie priznal žalobkyni v 1. rade nemajetkovú ujmu v peniazoch, a to vo výške 22.500 eur, t. j. polovicu žalovanej sumy. Túto čiastku súd prvej inštancie posúdil ako primeranú daným okolnostiam, zavineniu dopravnej nehody nebohým a zistenej intenzite citovaného vzťahu medzi žalobkyňou v 1.rade a nebohým manželom, pričom zohľadnil, že vzhľadom na okolnosti prípadu, iné formy zadosťučinenia nie sú postačujúce. V prevyšujúcej časti žalobu ohľadom nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalobkyni v 1.rade súd prvej inštancie ako nedôvodnú zamietol. Vo vzťahu k žalobcovi v 2. a 3. rade súd prvej inštancie uviedol, že ide o maloleté deti nebohého, ktoré mali v čase smrti otcu niečo vyše 9 rokov a 2 roky. Medzi maloletými deťmi v takomto útlom veku a ich nebohým pravdepodobne existovali silné citové väzby, ktoré sa v dôsledku jeho smrti pretrhli a žalobcovia tým stratili možnosť tieto vzťahy so svojim otcom ďalej udržiavať. Strata rodiča je nepochybne v živote dieťaťa vážnou a ničím nenahraditeľnou stratou, ktoré nie je možné vykompenzovať ani peniazmi a je nepochybne, že sa v živote človeka prejaví negatívnym spôsobom odrazí sa to na jeho psychickom zdraví. Strata rodiča v útlom veku predstavuje sama o sebe závažný zásah do práva na ochranu osobnosti a spôsobuje ťažké psychické rozporenie a má za následok v jeho ďalšom živote. Súd prvej inštancie však tiež zohľadnil skutočnosť, že ohľadom detí žiadne konkrétne citové väzby neboli v konaní preukázané. Žalobkyňa sa nevyjadrila, nevypovedala, aký mali vzťah deti so svojim nebohým otcom a ako sa ich život zmenil v dôsledku tejto tragickej nehody, pri ktorej zomrel ich otec a ako celú situáciu prežívajú. Bližšie sa k tomuto a vzťahu deti s otcom nevyjadrila, ani k tomu aký bol ich vzťah. S ohľadom na uvedené súd prvej inštancie dospel k záveru, že v danom prípade je primeraná náhrada nemajetkovej ujmy s prihliadnutím na okolnosti nehody a zistenú intenzitu vzťahu u žalobcu v 2 a v 3.rade vo výške 20.000 eur, t. j. polovica žalovanej sumy. Súd prvej inštancie zohľadnil, že deti nebohého boli v čase nehody maloleté a v útlom veku a smrťou otca, ktorý ich živil a staral sa o nich utrpeli tak po citovej ako aj po finančnej stránke. Iné formy zadosťučinenia podľa súdu prvej inštancie nie sú v danom prípade postačujúce. V prevyšujúcej časti žalobu vo vzťahu k žalobcovi v 2. a 3. rade ako nedôvodnú zamietol. Výrok o trovách konania odôvodnil tak, že súd žalobe žalobcov vyhovel len čiastočne, po prepočte úspechu bola každá zo strán úspešná v rozsahu 50 %. Pokiaľ ide o čiastočne späťvzatie žaloby ohľadom sumy 663,88 eur súd prvej inštancie zohľadnil, že k späťvzatiu došlo po úhrade tejto sumy zo strany žalovaného v 3. rade, ku ktorej mohlo dôjsť žalovaným v 3.rade ako poisťovateľom až po predložení všetkých potrebných podkladov, kde žalobcovia nepreukázali, že predložili včas a že poisťovateľ ich bezdôvodne neuhradil. Vzhľadom na uvedené a predložené listiny bolo podľa súdu prvej inštancie ťažké posúdiť procesné zavinenie strán na zastavení konania. Preto súd prvej inštancie o trovách konania rozhodol vo veci samej ako aj ohľadom čiastočného zastavenia konania tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný v 3. rade, a to proti výroku II., IV., VI. a VIII. V odvolaní namietal, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho

posúdenia veci. Namietta závery súdu prvej inštancie s tým, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil a rozhodol o výške náhrady nemajetkovej ujmy a tým aj o nároku na náhradu trov konania. Navyše, podľa žalovaného v 3. rade z výroku VI. predmetného rozhodnutia nie je jednoznačne zrejmé ani jasné, akú sumu konajúci súd žalobcovi v 3. rade priznal. Poukázal na to, že aj keď pre priznanie konkrétnej výšky nemajetkovej ujmy nie sú stanovené žiadne pevné kritériá, v rámci ktorých by súd mohol priznať konkrétnu výšku nemajetkovej ujmy, je potrebné zohľadniť okolnosti konkrétneho prípadu. Kľúčovou je kvalita vzájomného vzťahu, lebo strata blízkej osoby zasiahne pozostalejšie, než strata príbuzného, ku ktorému má vzťah neutrálny, či dokonca negatívny. I keď strata manžela a rodiča predstavuje ujmu v každom veku, inak túto stratu chápe manžel po nejakom krátkodobom manželskom zväzku, inak po dlhodobom manželstve a inak chápe stratu maloleté alebo dospelujúce dieťa pri strate rodiča a inak dospelé dieťa, ktoré má už aj iné väzby, prípadne vlastnú rodinu. Súd prvej inštancie uviedol, že prihliadol na intenzitu nepriaznivého následku konania vinníka nehody a na zistenú intenzitu citového vzťahu, avšak paradoxne na druhej strane zároveň uvádza, že žalobkyňa ohľadom ich manželského vzťahu, citov ako aj k ich vzájomného spolužitia a fungovania rodiny nič konkrétne neuviedla, s tým že aj v žalobe, na ktorú poukázal právny zástupca žalobcov, sú uvedené len tvrdenia, ktoré sú všeobecného charakteru, s tým že právny zástupca žalobcov uviedol, že žalobkyňa v 1. rade nenavrhuje ani len vypočúť a preto nie je zrejmé, ba priam vylúčené, aby za takéhoto stavu konajúci súd mohol dospieť k záveru o primeranosti priznanej satisfakcie vo výške 22.500 Eur. Namietal aj konštatáciu konajúceho súdu o tom, že manželka t. i. žalobkyňa v I. rade trpí určitými psychickými poruchami v dôsledku smrti manžela, nakoľko aj napriek tomu, že v zmysle ust. § 217 CSP je pre rozsudok rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia, súd bez toho, aby žalobkyňa v I. rade v konaní vypočul, prijal tento záver, vychádzajúc z lekárskejších správ vyhotovených v období rokov 2017 až 2018, z ktorých je navyše zrejmé, že psychiater B.. C. už dňa 29.11.2017 4 v čase bezprostredne po smrti manžela, konštatoval u žalobkyne v I. rade prítomnosť „známok minimálnej alebo ľahkej depresie“, pričom psychiater B.. C. v žiadnej z nasledujúcich lekárskejších správ z kontrolného vyšetrenia žalobkyne realizovaného v rokoch 2017 až 2018 iné zistenie okrem zlepšenia zdravotného stavu neuvádza. Za daného stavu je takto zrejmé, že existencia závažnej ujmy - zásahu do osobnostného práva žalobkyne v I. rade nebola preukázaná. Žalovaný v 3. rade rovnakú námietku a argumentáciu nesprávnosti rozhodnutia konajúceho súdu smeruje aj ku priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom v 2. a 3. rade. Odvolateľ má zato, že pri úvahe o výške nemajetkovej ujmy je potrebné vychádzať z princípu proporcionality a zohľadňovať okolnosti tak na strane žalobcov ako poškodených - najmä intenzitu vzťahov so zomrelým, ich vek, okolnosti poskytnutia satisfakcie, ako aj okolnosti na strane pôvodcu ujmy, t. j. jeho postoj, dopad udalosti do jeho osobnej či duševnej sféry. Preukázanie tvrdých požadovaných skutočností je na žalobcoch, ktorí však v danom konkrétnom prípade, tak ako to konštatuje konajúci súd vo viacerých bodoch svojho rozhodnutia nepreukázali. Podľa žalovaného v 3. rade je nesporné, že v civilnom konaní platí zásada koncentrácie, čo znamená že určité úkony účastníkov konania sú koncentrované do určitého procesného štádia s následkom tzv. procesnej preklúzie. To znamená, že ak účastník konania v určitej lehote nesplní svoju procesnú povinnosť jeho procesné právo tým zanikne, pričom neskôr ho nebude možné uplatniť. Koncentrácia sa vzťahuje na akýkoľvek uplatnený nárok čo do základu a čo do výšky. V danom prípade podľa žalovaného v 3. rade čo však absentuje úplne je, že žalobcovia žiadnym spôsobom neodôvodnili a nepreukázali primeranosť výšky požadovanej náhrady. Vzhľadom k tomu, že v danej veci nebolo navrhované a ani vykonané žiadne dokazovanie, preto ani tvrdenia žaloby, ktoré považoval prvoinštančný súd za všeobecné, nemohol posúdiť jednotlivo a ani vo vzájomnej súvislosti, čím je vylúčené aby zistil skutkové okolnosti do tej miery, aby dospel ku spravodlivému a objektívnemu rozhodnutiu o komparácii v zmysle kvantifikácie primeranosti náhrad. Aj keď výšku peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy súd určuje voľnou úvahou, pri jej rozhodovaní musí na vyššie uvedené prihliadať, a to z dôvodu, aby bola splnená požiadavka účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú ujmu a primeranosť nároku súd musí oprieť o okolnosti utrpenej straty a nemôže svojvoľne výšku náhrady len odhadnúť, keďže v odôvodnení rozsudku sa musí oprieť o okolnosti výnimočné, jedinečné, charakteristické pre vzťah, ktorý konaním škodcu zanikol. Ak tieto konkrétne a podrobné skutočnosti chýbajú, tak ako je tomu v súdnej veci, súd nemal o čo oprieť odôvodnenie primeranosti výšky náhrady a navyše konajúcim súdom priznaná výška nemajetkovej ujmy neodráža ani všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti a nerešpektuje ani princíp legitímneho očakávania na strane povinných. Preto mal žalovaný v 3. rade zato, že v danom prípade existuje dôvod na zmenu rozhodnutia prvoinštančného súdu. Odvolateľ navrhol rozsudok v jeho napadnutej časti zmeniť a žalobu v celom rozsahu zamietnuť a priznať mu nárok na náhradu trov konania.

5. K odvolaniu žalovaného v 3. rade sa vyjadrili žalobcovia. Poukázali na to, že primárne všetky relevantné a rozhodujúce skutkové tvrdenia boli uvedené v žalobe a jej prílohách, čo súd prvej

inštancie uviedol aj v odôvodnení svojho rozhodnutia. Práve v žalobe a jej prílohách sú uvedené všetky skutočnosti, ktoré sú v zmysle platnej judikatúry rozhodujúce na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy, pričom z týchto skutočností vychádzal aj súd prvej inštancie pri rozhodovaní. Žalobcovia ďalej uviedli, že pokiaľ žalovaný v 3. rade považoval za nevyhnutné žalobkyňu v 1. rade vypočuť, mohol navrhnúť jej výsluch, príp. vykonanie iných dôkazov na spochybnenie výšky náhrad škôd pre žalobcov, čo však nevyužil. Súd nemôže vykonať dôkazy, ktoré strany sporu nenavrhl. V sporovom konaní súd nevystupuje v pozícii aktívneho vyšetrovateľa, ale v pozícii arbitra, ktorý zistí skutkový stav len z komponentov, ktoré do konania dostali sporové strany. Úlohou súdu nie je aktívne vyhľadávať skutkové zistenia a snažiť sa o poznanie objektívnej či materiálnej pravdy, ale zistiť skutkový stav v miere primeranej procesnej aktivite sporových strán. Bez tejto aktivity strán súd v zisťovaní skutkového stavu nepokračuje. V danom prípade nebol súd prvej inštancie povinný zisťovať skutkový stav, nakoľko žalovaný nebol aktívny. Žalobkyňa v 1. rade si je vedomá, že nebola v konaní vypočutá, čoho dôsledkom je aj zníženie priznanej nemajetkovej ujmy o jednu polovicu, čo bolo z jej pohľadu neprimerané, ale rozhodnutie súdu v plnej miere akceptuje. Návrh žalovaného v 3. rade na zamietnutie žaloby núti žalobcov sa zamyslieť nad etikou a morálkou žalovaného v 3. rade, ak sa žalovaný v 3. rade ako poisťovací gigant snaží zbaviť akejkolvek zodpovednosti a ešte požaduje aj náhradu trov konania. Žalobcovia navrhli rozsudok v jeho napadnutej časti potvrdiť.

6. K vyjadreniu žalobcov sa vyjadril žalovaný v 3. rade. Uviedol, že sa v celom rozsahu pridržiava svojej argumentácii, zdôrazňujúc nedostatočné vymedzenie podstaty tvrdenej nemajetkovej ujmy, ktorá bola v žalobe opísaná stručne a nekonkrétne, viac menej len s akcentom na rozhodovacia prax súdov. Opätovne zdôraznil, že náhrada nemajetkovej ujmy v prípade usmrtenia blízkej osoby nie je paušálnym nárokom, ktorý by vznikol automaticky pri preukázaní nejakého právne kvalifikovaného vzťahu ku usmrtenému. Čo znamená, že na vznik nároku v zmysle ustanovenia §11 v spojení s ustanovením §13 Občianskeho zákonníka nepostačuje len preukázanie jednoznačných objektívnych faktov ako je smrť osoby a právne kvalifikovaný vzťah žalobcov k nej, ale rozhodujúcim je tvrdenie a následne preukázanie zásahu do osobnostných práv konkrétneho žalobcu, vo vzťahu ku ktorému je namieste poskytnúť primerané finančné zadostučinenie. Namietal, že v danom prípade práve žalobcovia podcenili svoje procesné povinnosti čoho dôsledkom je zlyhanie do určitej miery a je na mieste, že žalovaný v 3. rade poukazuje na nedostatočnosť konkrétnych skutkových tvrdení, a to nielen v žalobe, ale vo vyjadrení k argumentácii protistrany a má zato, že právom vyčíta konajúcemu súdu, že pokiaľ konal len na základe takýchto úkonov žalujúcej strany a v nich obsiahnutých skutkových okolností. Je zrejme že žalobcovia v značnej časti uplatňovaných nárokov neuniesli ani len bremeno individuálnych skutkových tvrdení a výsledkom mal byť úplný neúspech žalobcov v súdnej veci.

7. K vyjadreniu žalovaného v 3. rade sa vyjadrili žalobcovia. Tvrdenia žalovaného v 3. rade podľa nich nemajú oporu v platnom práve a ani v judikatúre súdov. Cieľom žalovaného v 3. rade je snaha vyhnúť sa plneniu ako aj plateniu trov. Z doterajšie praxe súdov je podľa žalobcov zrejme, že poisťovne hľadajú akékoľvek možnosti a spôsoby ako sa vyhnúť finančným náhradám v súvislosti s nemajetkovou ujmov vzniknutou pri tragických dopravných nehodách s následkom smrti. Majú za to, že zásah do ich osobnostných práv a tým pádom aj vznik nemajetkovej ujmy a nárok na jej náhradu v peniazoch preukázali dostatočne.

8. K vyjadreniu žalobcov sa vyjadril žalovaný v 3. rade. Uviedol, že u výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá sa síce určuje voľnou úvahou, je táto závislá na posúdení okolností konkrétneho prípadu, pričom len samotné konštatovanie porušenia práva nie je postačujúcim. Vzhľadom k tomu, že neboli produkované dôkazy, podľa ktorých by následky smrti nebohého mali extrémne nepriaznivý dopad na život žalobcov ani o tom, aby si stav žalobkyne v 1. rade vyžadoval obzvlášť razantnú zdravotnú intervenciu, žalobcovia neuniesli bremeno individuálnych skutkových tvrdení, a teda dôkazné bremeno v konaní. Skutočnosti uvedené v žalobe boli len všeobecné, žalobkyňa v konaní nevytvrdela a podrobne o vzťahu žalobcov k žalovanému v 3. rade bližšie neozrejmila. Aj napriek uvedenému však súd prvej inštancie žalobcom priznal náhradu nemajetkovej ujmy. Žalovaný v 3. rade namietal, že právo účastníkov na spravodlivé konanie a spravodlivé rozhodnutie vo veci bolo porušené, a preto sa domáha jeho zmeny podaným odvolaním.

9. K vyjadreniu žalovaného v 3. rade sa vyjadrili žalobcovia. Namietali, že žalovaný v 3. rade v odvolaní ako aj v jeho následných vyjadreniach celý čas uplatňuje prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany (novoty), ktoré neuplatňoval v konaní pred súdom prvej inštancie. Žalovaný v 3. rade mal v doterajšom priebehu konania niekoľko príležitostí tieto prostriedky použiť o čom bol opakovane súdom prvej inštancie poučený o sudcovskej koncentrácii konania. Argumentácia, ktorú uvádza žalovaný v 3. rade v odvolaní ako aj v ďalších vyjadreniach je prípustná len za splnenia zákonom

stanovených podmienok uvedených v ust. § 366 CSP, pričom však žalobcovia majú za to, že tieto podmienky splnené neboli.

10. K vyjadreniu žalobcov sa vyjadril žalovaný v 3. rade. Namietal, že vyjadrenia žalobcov sú snahou o zhojenie vlastného podcenenia dôkaznej povinnosti, ktoré je zrejmé tak z obsahu podanej žaloby ako aj z konania, ktoré prebehlo vo veci na konajúcom súde a v neposlednom rade, tiež z rozhodnutia prvoinštančného súdu. Nestotožňuje sa s tvrdeniami, že bol v konaní pasívny, nakoľko sa v priebehu konania viackrát písomne či ústne vyjadroval, tak ako to vyplýva zo súdneho spisu, ktorého súčasťou sú predmetné podania a od počiatku poukazoval nato, že náhrada nemajetkovej ujmy v prípade usmrtenia blízkej osoby nie je paušálnym nárokom, ktorý by vznikol automaticky pri preukázaní nejakého právne kvalifikovaného vzťahu ku usmrtenému, a preto nepostačuje odôvodňovať nárok s akcentom na rozhodovaciu prax súdov. Poukaz na nesprávnosť rozhodnutia konajúceho súdu, v kontexte s dôkaznou situáciou t. j. s úkonmi žalobcov, ktorí neunesli dôkazné bremeno, v podanom odvolaní určite nie je novotou v odvolacom konaní, tak ako to tvrdia žalobcovia a neexistuje žiaden právny dôvod, pre ktorý by odvolací súd o podanom odvolaní nemal rozhodovať.

11. K vyjadreniu žalovaného v 3. rade sa vyjadrili žalobcovia. Opätovne uviedli, že všetky relevantné skutočnosti a rozhodujúce pre posúdenie nároku žalobcov preukázali nárok žalobcov je daný a súd prvej inštancie skutočnosť, že žalobkyňa v 1. rade v konaní nevy povedala sankcionoval znížením výšky nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Postup žalovaného v 3. rade je pre žalobcov zarážajúci a znepokojujúci, keďže z jeho vyjadrení vyplýva, že na jeho strane žiadna morálka, empatia a úcta k strate blízkeho príbuzného neexistuje.

12. K vyjadreniu žalobcov sa vyjadril žalovaný v 3. rade. Ohradil sa voči vyjadreniam žalobcov z ich posledného písomného podania. Dehonestujúcu rétoriku a argumentáciu žalobcov považuje za absolútne nenáležitú, neakceptovateľnú, ktorá v súdnom konaní nemá miesto. Žalovaný v 3. rade len využíva svoje právo účastníka konania sa vyjadriť k vyjadreniam žalobcov. Uviedol, že zhodne s už ním prezentovaným stanoviskom, v záujme hospodárnosti sa ku ostatnému periodicky sa opakujúcemu obsahu, ktorý už bol vo veci stranou sporu prezentovaný nebude vyjadrovať.

13. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v jeho napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 10.06.2022 a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného v 3. rade nie je dôvodné.

14. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

15. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov žalovanej v kontexte s namietaným nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením veci v napadnutej časti, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

16. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že v konaní pred súdom prvej inštancie bolo v dostatočnom rozsahu vykonané dokazovanie nevyhnutné pre posúdenie predmetnej sporovej veci. Z uvedeného vychádzal aj odvolací súd v zmysle ust. § 383 CSP. Odvolací súd na tomto mieste zdôrazňuje, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov, na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti

tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (pozri rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok alebo sa bráni proti jeho uplatneniu, a to v každom štádiu civilného procesu. Z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že táto odvolacia námietka naplnená nebola.

17. K námietke o nesprávnom právnom posúdení vecí odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením vecí je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Ani táto odvolacia námietka nebola naplnená.

18. Je nevyhnutné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany na spravodlivý proces.

19. Podľa záveru odvolacieho súdu odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančného súdu obsahuje náležité vysvetlenie dôvodov, na ktorých prvoinštančný súd založil svoje rozhodnutie a jeho postup bol v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP.

20. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že U. V. zomrel dňa XX.XX.XXXX na následky zranení, ktoré utrpel ako spolujazdec pri dopravnej nehode dňa 03.10.2017. Z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona bol trestným rozkazom Okresného súdu Trebišov č. k. 3T/18/2018-297 zo dňa 27.03.2018 uznaný vinným B. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX/XX, N., teda žalovaný v 1. rade (č. I. 10).

21. Zosnulý bol manželom žalobkyne v 1. rade - B. V., nar. XX.XX.XXXX, s ktorou uzavrel manželstvo dňa XX.XX.XXXX v N.. Zosnulému a žalobkyni v 1. rade sa narodili dve deti, mal. I. V., nar. XX.XX.XXXX a mal. V. V., nar. XX.XX.XXXX, ktoré mali v čase smrti ich otca 9 a 2 roky.

22. Z obsahu spisu je zrejmé, (žalovaní v priebehu prvoinštančného a ani odvolacieho konania nenamietali pravdivosť týchto skutočností), že zosnulý U. V. a žalobkyňa v 1. rade v čase smrti žili v spoločnej domácnosti aj so svojimi maloletými deťmi - žalobcami v 2. a 3. rade, pričom tvorili plne fungujúcu, súdržnú rodinu s dobrými sociálnymi, morálnymi, kultúrnymi a citovými väzbami.

23. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

24. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie.

25. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

26. Podľa § 442 ods. Občianskeho zákonníka, škoda sa uhrádza v peniazoch; ak však o to poškodený požiada a ak je to možné a účelné, uhrádza sa škoda uvedením do predošlého stavu.

27. Občiansky zákonník v § 442 pojem „škoda“ síce priamo nedefinuje, ale vymedzuje ju nepriamo, a to tým spôsobom, že ustanovuje rozsah jej náhrady (nahrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk), pričom na § 442 nadväzujú ďalšie ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré ďalej konkretizujú povahu nárokov na náhradu škody a rozsah ich náhrady. V tejto súvislosti je predovšetkým relevantné znenie § 444 Občianskeho zákonníka, z obsahu ktorého vyplýva, že pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie spoločenského uplatnenia, teda zjavne nároky svojou povahou nehmotného charakteru, čo signalizuje, že Občiansky zákonník vo všeobecnej rovine v súvislosti používaním pojmu „škoda“ nerobí žiadny rozdiel medzi hmotnou (materiálnou) a nehmotnou (imateriálnou) škodou. Keďže Občiansky zákonník nie je konzistentný pri používaní pojmov škoda a ujma, nemožno z tejto skutočnosti robiť ďalekosiahle závery v tom smere, že škodou je v zmysle občianskoprávnej úpravy len hmotná (materiálna) ujma. Z uvedeného potom vyplýva, že Občiansky zákonník významovo s pojmom škoda nespája iba materiálnu škodu, čo v okolnostiach danej veci znamená, že z právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku ani z právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 381/2001 Z. z. nevyplýva nič, čo by bránilo takej interpretácii pojmu „škoda“, ktorý by v rámci svojho obsahu zahŕňal škodu majetkovú, ako aj škodu nemajetkovú. (Nález Ústavného súdu SR z 5. decembra 2018, sp. zn. II. ÚS 695/2017).

28. Odvolací súd má za to, že právna teória aj prax je jednotná v závere, že neoprávneným zásahom do osobnostného práva je aj spôsobenie smrti, kde prichádza do úvahy možnosť primeraného zadosťučinenia vo forme náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. („Spôsobenie úmrtia člena rodiny je neoprávneným zásahom do súkromia členov rodiny“ - Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30Cdo 1678/2004, PR, 2005, č. 12).

29. Originalitu práva pozostalých domáhať s na súde ochrany pred neoprávneným zásahom do ich osobnosti potvrdzuje aj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, podľa ktorého „Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t. j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou.“ (Rozsudok Najvyššieho súdu SR č.: 2 Cdo 93/2008).

30. K odvolacej námietke žalovaného v 3. rade ohľadom povinnosti súdu skúmať kvalitu vzájomného vzťahu medzi nebohým a pozostalými, odvolací súd uvádza, že nepochybne je povinnosťou súdu skúmať každý prípad jednotlivo, individuálne vo vzťahu ku konkrétnym okolnostiam daného prípadu. Je prirodzené a tiež pochopiteľné, že inak prežíva stratu manžela človek, ktorý je v harmonickom manželstve niekoľko desiatok rokov a inak, keď sa jedná o krátkodobé manželstvo. Avšak, ani v prípade manželského zväzku, ktorý trval len pár rokov, nie je možné zľahčovať ujmu, ktorý utrpel pozostalý manžel. V prípade žalobkyne v 1. rade to bolo manželstvo trvajúce sedem rokov, pričom z obsahu spisu je zrejmé, že partnerský vzťah medzi pozostalým a žalobkyňou v 1. rade trval dlhšie, nakoľko sa za trvania tohto vzťahu, t. j. ešte pred uzavretím manželstva, narodila žalobkyňi v 1. rade a nebohému U. V. dcéra I. (č. I. 12). Je pravdou, že žalobkyňa v 1. rade v konaní vypočutá nebola, takže neuviedla bližšie podrobnosti o jej manželskom spoložití s nebohým U. V., no odvolací súd v tomto ohľade musí dať za pravdu žalobcom, že uvedené skutočnosti vyplývajú priamo z podanej žaloby ako aj jej príloh. Z obsahu spisu je zrejmé, že nebohému U. V. a žalobkyňi v 1. rade sa narodila dcéra I. 23.03.2008. Následne, dva roky potom došlo medzi žalobkyňou v 1. rade a nebohým k uzavretiu manželstva, konkrétne dňa 26.06.2010. Skutočnosť, že sa jednalo o fungujúci a harmonický partnerský vzťah potvrdzuje aj ďalšia skutočnosť, (okrem uzavretia manželstva), a to narodenie druhého dieťaťa - V. V., ktorý sa narodil XX.XX.XXXX, teda päť rokov po uzavretí manželstva a sedem rokov po narodení prvého dieťaťa. Odvolací súd má s ohľadom na všetky skutočnosti vyplývajúce z obsahu spisu za to, že v konaní bola preukázaná vážnosť záväzku medzi žalobkyňou v 1. rade a nebohým U. V. ako aj jeho „kvalita“, teda skutočnosť, že partnerský vzťah medzi žalobkyňou v 1. rade a zosnulým bol pretrvávajúci, fungujúci a milujúci, z ktorého sa narodili dve deti. Aj napriek námietkam sa žalovaného v 3. nepodarilo preukázať opak, príp. iné skutočnosti, ktoré by priviedli odvolací súd k inému záveru než uviedol vyššie.

31. Navyše, za daných okolností, keď sa žalobkyňa v 1. rade v tak mladom veku, t. j. vo veku 26 rokov stala vdovou, pričom ostala ako jediná zákonná zástupkyňa dvoch maloletých detí vo veku 2 a 9 rokov, na ktorej od smrti jej manžela leží celé bremeno zodpovednosti za obe maloleté deti, za ich výchovu, vzdelanie, ďalší rozvoj, zabezpečovanie výživy, celej starostlivosti, a to nie nielen z pohľadu osobnej starostlivosti, ale aj finančnej, materiálnej, nakoľko sa zo žalobkyne v 1. rade stala samoživiteľka, odvolací súd má za pochopiteľné, že táto „dobrovoľne“ (žalovaný v 3. rade nenavrhol jej výsluch) pred súdom nevypovedala a bližšie nepopísala spolužitie s nebohým manželom, či jeho vzťah k ich maloletým deťom, keďže by musela opätovne prežívať všetky už prežité traumy, negatívne pocity a riskovať tak zhoršenie svojho zdravotného stavu (hlavne po psychickej stránke). Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa v 1. rade po smrti manžela začala trpieť úzkostno-depresívnym syndrómom a anorexiou. Je pravdou, že žalobkyňa v 1. rade pri ďalších vyšetreniach u psychiatra uvádza zlepšenie stavu (03.01.2018, 01.02.2018), no z obsahu lekárskeho správ je zrejmé, že jej stav je kolísavý. Žalobkyňa v 1. rade následne na vyšetrení dňa 12.06.2018 uviedla, že sa nemá najlepšie, chudne, nechutí jej jesť, pričom z objektívneho záveru psychiatra vyplýva, že žalobkyňa v 1. rade trpí anorexiou, labilitou a i., a teda bádať zhoršenie jej zdravotného stavu. Z lekárskej správy zo dňa 06.09.2018 vyplýva, že nálada žalobkyne v 1. rade je „prejasnenejšia“, no aj naďalej jej psychiater odporučil užívať medikamentóznú liečbu. Z uvedeného podľa odvolacieho súdu nemožno vyvodiť závery, na aké poukazuje žalovaný v 3. rade vo svojom odvolaní, a to že žalobkyňa v 1. rade nepreukázala existenciu závažnejšej ujmy a zásah do jej osobnostného práva. Odvolací súd má za to, že žalobkyňa v 1. rade uviedla všetky relevantné skutočnosti o jej manželstve s nebohým U. V. ako aj vzťahu jej manžela k ich dvom maloletým deťom a priložila aj potrebné dôkazy (úmrtný list U. V., trestný rozkaz Okresného súdu Trebišov č. k. 3T/18/2018-297 zo dňa 27.03.2018, sobášny list, rodné listy detí, lekárske správy), ktorých pravdivosť žalovaný v 3. rade nijako nespochybňoval, ani nepreukázal opak a ani nenavrhol vykonanie ďalších dôkazov, ktoré by mali preukazovať opak.

32. V tejto súvislosti sa odvolací súd odkazuje na ust. § 151 ods. 1 CSP, podľa ktorého skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné.

33. Skutočnosť, že žalobkyňa v 1. rade v konaní nevypovedala už zohľadnil súd prvej inštancie, a to pri výške nemajetkovej ujmy, ktorú priznal žalobcom. Súdom prvej inštancie aj z toho dôvodu, že žalobkyňa v 1. rade v konaní nevypovedala a bližšie nešpecifikovala podrobnosti vzťahu s nebohým, znížil požadovanú výšku nemajetkovej ujmy o jednu polovicu vo vzťahu ku každému žalobcovi. Ako už vyššie bolo uvedené, odvolací súd má za to, že ujmu žalobkyňa v 1. rade preukázala, a preto súd prvej inštancie postupoval správne, keď ustálil, že nárok žalobcov je dôvodný a v ďalšom sa zaoberal primeranosťou výšky požadovanej náhrady. Odvolací súd považuje postoj žalobkyne v 1. rade za pochopiteľný, keďže táto sa od smrti svojho manžela nachádza v situácii, keď je jej dvom maloletým deťom, t. j. žalobcovi v 2. a 3. rade matkou aj otcom súčasne a je výhradne na nej, aby mali maloletá I. a V. zabezpečené všetky materiálne a emocionálne potreby, a teda nemá záujem opätovne otvárať bolestivé témy, ktoré ju dostali do stavu depresí a anorexie, no súčasne dodáva, že táto skutočnosť (nevypovedanie žalobkyne v 1. rade) bola už zohľadnená súdom prvej inštancie, a to znížením požadovaného nároku v nemalej výške.

34. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalovaného v 3. rade, že žalobkyňa v 1. rade nebola v konaní vypočutá, odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že pokiaľ žalovaný v 3. rade považoval za nevyhnutné a potrebné, aby bola žalobkyňa v 1. rade v konaní vypočutá, mohol výsluch žalobkyne v 1. rade sám navrhnúť, čo však neurobil. V tomto ohľade je potrebné osobitne zdôrazniť, že v zmysle ust. § 195 ods. 1 CSP, súd môže nariadiť výsluch strany o tvrdených skutočnostiach, ktoré v konaní vyšli najavo, ak ich nemožno preukázať inak na návrh strany. Odvolací súd má za preukázané, že právny zástupca žalobcov, ktorý sa zúčastnil pojednávania výsluch žalobkyne v 1. rade nenavrhol a rovnako ho nenavrhol ani jeden zo žalovaných. Vzhľadom aj na uvedené, považuje odvolací súd túto zásadnú odvolaciu námietku žalovaného v 3. rade za nedôvodnú.

35. Záverom odvolací súd dodáva, že mu nie je zrejmé akú „obzvlášť razantnú zdravotnú intervenciu“ by mala žalobkyňa v 1. rade preukázať okrem už spomínaných absolvovaných psychiatrických vyšetrení, z ktorých vyplynulo, že u žalobkyne v 1. rade bola potrebná aj medikamentózna liečba nariadená jej ošetrojúcim psychiатrom z dôvodu, že sa v dôsledku nečakanej a predčasnej smrti manžela (26 rokov) rozvinul u žalobkyne v 1. rade úzkostno-depresívnym syndrómom a anorexia, resp. aká zdravotná intervencia by podľa žalovaného v 3. rade preukazovala dôvodnosť žalobného nároku. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že žalovaný v 3. rade by ani pri hájení svojich práv, o ktorých dôvodnosti

je presvedčený, nemal prekračovať hranice elementárnej slušnosti a morálky, ktorá by v právnej a demokratickej spoločnosti mala byť samozrejmosťou.

36. Ako už vyššie bolo uvedené, odvolací súd mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že medzi žalobcami a nebohým U. V. bola preukázaná existencia intenzívneho blízkeho príbuzenského vzťahu, z ktorého sa narodili dve deti, ktoré mali v čase smrti ich otca, manžela žalobkyne v 1. rade len 9 a 2 roky. Smrť U. V. v živote žalobkyne v 1. rade spôsobila nepochybne veľkú bolesť a zanechala na nej značnú stopu, nakoľko žalobkyňa v 1. rade nečakane a náhle stratila životného partnera, otca svojich dvoch mal. detí, stratila všetky istoty, ktoré jej zosnulý manžel dovtedy poskytoval, či už po materiálnej stránke ako živiteľ rodiny alebo po stránke emočnej ako manžel a životný partner. Podľa odvolacieho súdu je zrejmé, že v dôsledku smrti U. V. došlo u žalobkyne v 1. rade k zjavnému narušeniu jej citového a rodinného života. Ako to vyplynulo z lekárskeho správ, s odstupom času bolo u žalobkyne v 1. rade badať zlepšenie jej zdravotného stavu. Odvolací súd má za to, že je prirodzené a dokonca aj žiadúce, aby sa pozostalí pozviechali zo smrti svojho blízkeho príbuzného a snažili sa svoje životy viesť ďalej, najmä pokiaľ sa jedná o mamičku maloletých detí, ktorým táto ostala ako jediný rodič. Skutočnosť, že sa žalobkyňa v 1. rade zo zlého psychického stavu a prežitej traumy (úzkostno-depresívny syndróm, anorexia) postupom času dostávala do poriadku, nemôže súd sankcionovať tým, že nárok žalobkyne posúdi ako nedôvodný. Takýto postup súdu by bol, naopak, kontraproduktívny.

37. U žalobcov v 2. a 3. rade odvolací súd zohľadnil tú skutočnosť, že v čase usmrtenia ich rodiča boli maloletými a zrazu stratili možnosť vyrastať v úplnej rodine so svojim ocom, pričom rola otca v tomto veku je nezameniteľná. Osobitne odvolací súd poukazuje na vznik nevýslovnej ujmy, ktorá nastala u žalobcu v 3. rade, ktorý prišiel nečakane o otca v tak nízkom veku, že si na svojho otca s najväčšou pravdepodobnosťou nebude vôbec pamätať, a tak bude svojho otca poznať len z fotiek a rozprávání druhých. Kvalita života má rôzne parametre a jedným z nich je aj vedieť sa naplno radovať, či cítiť bezpečie primárnych vzťahových osôb v čase vstupu do dospelosti. V tomto zmysle sa kvalita života žalobcov v 2. a 3. rade oslabila, zmenila k negatívnemu. Obaja boli a sú nútení vyrastať a aj postupne si „budovať“ svoju dospelosť bez pomoci a emočnej opory otca. V čase nehody mala maloletá I. 9 rokov a maloletý V. 2 roky.

38. Pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy u žalobcov súd prvej inštancie správne prihliadal na to, že zadosťučinenie musí byť primerané s prihliadnutím na závažnosť ujmy a zásahu do ich základných práv a toto rozhodnutie musí byť v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Ani odvolací súd si neosvojuje právo priblížiť sa k reálnej strate a bolesti žalobcov spôsobenej predmetnou dopravnou nehodou. Finančné prostriedky v akejkoľvek výške nie sú spôsobilé zvrátiť nezvratný následok. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie výšku nemajetkovej ujmy ustálil v súlade s existujúcou rozhodovacou praxou súdov Slovenskej republiky. Zohľadnil, že ide o situáciu, keď obeťou dopravnej nehody bol manželom a otcem žalobcov. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu posúdil najmä s ohľadom na jej intenzitu, rozsah a trvanie. Strata manžela a otca bola nečakaná, tragická a žalobcami nezavinená udalosť, ktorá do ich života zasiahla a nenávratne pretrhla doterajšie väzby. Žalobcovia stratili možnosť realizovať a rozvíjať svoj život vo vzťahu k manželovi a otcovi.

39. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie v prejednávanej spore v napadnutej časti správne zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a prejednávaný spor aj správne právne posúdil. Ako už bolo vyššie spomenuté, z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami súdu pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi súdu na strane druhej. Naproti tomu v priebehu odvolacieho konania žalovaný v 3. rade nepredostrel relevantný argument majúci súvis s prejednávanou vecou, ktorý by bol takej povahy, že by mohol priniesť pre neho priaznivejšie rozhodnutie.

40. V kontexte vyššie uvedeného, odvolací súd potvrdil rozsudok v jeho napadnutej časti, okrem výroku I. o zastavení konania v časti o zaplatenie náhrady škody v sume 663,88 eur s prísl., výroku III., ktorým súd prvej inštancie žalobu žalobkyne v 1. rade v prevyšujúcej časti zamietol, výroku V., ktorým súd prvej inštancie žalobu žalobkyne v 2. rade v prevyšujúcej časti zamietol a výroku VII., ktorým súd prvej inštancie žalobu žalobcu v 3. rade v prevyšujúcej časti zamietol. Rozsudok bol teda potvrdený vo výroku II., IV., VI. a VIII v zmysle ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP.

41. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Úspešným žalobcom odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovaným v plnom rozsahu s tým, že o ich výške rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

42. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.